

Fråsegn frå fellesnemnda i Fjord kommune vedrørende eventuell grensejustering av bygdene Eidsdal og Norddal i Norddal kommune

Ein viser til brev frå Fylkesmannen i Møre og Romsdal datert 06.02. 2018, der fellesnemnda for Fjord kommune vert beden om å gjere greie for synet sitt på ei eventuell grensejustering av bygdene Eidsdal og Norddal i Norddal kommune.

Fellesnemnda har i møte den 13.mars 2018 gitt følgjande fråsegn:

Stordal kommune og Norddal kommune har vedteke å slå seg saman til Fjord kommune frå 01.01.2020. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har fastsett dette i forskrift datert 22.02.2018. Mykje av motivasjonen og intensjonen med å slå seg saman med ein nabokommune, var ønskje om å skape eit større fellesskap og sterkare fagmiljø for å verte betre rusta til å ta på seg dei oppgåvene som framtida vil krevje av tenesteomfang.

Dersom det vert fatta vedtak om å føre bygdene Eidsdal og Norddal over til Stranda kommune, vil Norddal kommune miste om lag 30% av innbyggjartalet ein har i dag. Dette vil endre føresetnadene som låg til grunn då kommunane vedtok å slå seg saman, og dette vil føre til at kommunane ikkje får den gevinsten ein hadde sett føre seg .

Både Norddal og Stordal kommunar gikk inn i samanslåingsprosessen der dagens grenser låg til grunn for avtale om samanslåing. Dersom om lag ein tredel av Norddal kommune sine innbyggjarar vert overført til Stranda, kan dette føre til at heile samanslåinga står i fare.

Kommunestyra i begge kommunane gjorde i januar 2017 vedtak om samanslåing – begge stader med solid fleirtal bak vedtaket. Vedtaka vart gjort utifrå ei klar oppfatning av at vi saman kunne oppnå fordeler og dermed sikre tenesteproduksjonen og styrke fagmiljøa. I juni 2016 gjorde Stortinget vedtak om at Norddal og Stordal frå 1.1.2020 skal bli ein kommune. I august 2016 vart det i regi av Fylkesmannen halde felles kommunestyremøte og fellesnemnda vart valt og gitt mandat.

Arbeidet med å bygge Fjord kommune er godt i gang og Norddal og Stordal deler allereie fleire faglege og administrative ressursar. Vi har tilsett eigen prosjektleiar og skal i desse dagar også tilsette administrasjonssjef for den nye kommunen.

Vi ser at vi saman er langt betre i stand til å tilby og oppretthalde tenestene overfor innbyggjarane våre. Skulle spørsmålet om grensejustering ende opp i at Norddal/Eidsdal vert skilt frå Norddal kommune, ville dette kunne bety ei kraftig skot for baugen i dette arbeidet, og det ville vere svært demotiverande for alt lokalpolitisk arbeid. Kommunestyra i begge kommunane har tatt forventningane i kommunereforma på alvor og har vore opptatt av å finne løysingar som gjer at desse to kommunane også i framtida skal vere i stand til å gi gode tenester til innbyggjarane sine. Fellesnemnda har lagt desse intensjonane til grunn for arbeidet sitt.

Fellesnemnda for Fjord kommune meiner at folket i Eidsdal og Norddal naturleg høyrer heime som innbyggjarar i Fjord kommune. Det er heller ingen tvil om at mange kritiske velferdstenester vil verte vanskelegare tilgjengelege for innbyggjarane på sørsida av Norddalsfjorden om dei blir ein del av Stranda kommune. Initiativtakarane for grensejusteringar peikar sjølve på at dette er ei utfordring.

Økonomiske konsekvensar

Samanslåingsvedtaket mellom Stordal og Norddal kommunar til Fjord kommune var basert på fleire vurderingar der omsynet av økonomisk berekraft var eitt vesentleg moment. Både Stordal og Norddal er distriktskommunar som etter inntektssystemet vert kategorisert som ufrivillig små, m.a. som følgje av lang avstandar og smådriftsulemper. Ved å slå seg saman til ein kommune, vil ein betre kunne oppretthalde viktige basistjenester og styrke fagmiljøa. Ein analyse av den framtidige økonomiske situasjonen, viser at ei samanslåing av Stordal og Norddal har fleire positive effektar, noko også Fylkesmannen gav uttrykk for i samband med samanslåinga.

Det er henta inn faglege vurderingar av økonomien i nye Fjord kommune og konsekvensen av ei eventuell frådeling av bygdene Eidsdal og Norddal. Telemarksforskning, som har gjennomført analysen, peikar også på fleire forhold med positiv effekt for kommuneøkonomien som følgje av ei samanslåing av Norddal og Stordal.

Rapporten synleggjer også dei negative effektane ei frådeling av Eidsdal og Norddal vil ha for økonomien, ikkje minst for det som vedkjem reduserte rammeoverføringar og skatteinntekter som følgje av redusert innbyggjartal.

«Oppsummert konkluderer vi med at en eventuell grensejustering/deling ikke vil være økonomisk fordelaktig verken for Norddal kommune eller en sammenslått Fjord kommune (bestående av Stordal og hele Nordal). Deling framstår som mest økonomisk ufordelaktig. Det er altså uavklart om en eventuell flytting av de aktuelle grunnkretsene i Norddal over til Stranda kommune vil bli definert som en deling av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, fordi det her dreier seg om en innbyggerandel på mellom 25 og 40 % av dagens Norddal kommune. Vi anser det imidlertid som lite sannsynlig at sta-ten/departementet vil gå for en «avkorting» av en allerede vedtatt «minisammenslåing» som jo Fjord kommune uansett vil bli. Vi mener altså at det er et romslig, statlig finansieringsbidrag i anledning sammenslåingen av Stordal og Norddal, samt betydelige effekter knyttet til bosettingskriteriene i rammetilskuddet og fra salg/uttak av konsesjonskraft.» (frå Telemarkforskning sin rapport)

Oppsummering:

Samanslåinga av Norddal og Stordal kommunar er frivillig, men likevel resultat av langvarige sonderingar og forhandlingar. I starten var fleire kommunar involvert i prosessane, men til slutt kom Stordal og Norddal fram til ein intensjonsavtale for bygging av Fjord kommune som vart godkjent med stort fleirtal i begge kommunestyra.

Begge kommunane gjekk inn i kommunereformarbeidet med eit ope sinn og har deltatt i fleire utgreiingar og sonderingar. Vegval er blitt gjort etter kvart, der alternativ har blitt skrinlagde. Prosessane har vore forankra i - og styrt av- dei respektive kommunestyra. Vedtak om samanslåing har vorte følgd opp av Fylkesmannen i Møre og Romsdal seinare tilrådd av departement og vedtatt i Stortinget. Det har vore halde felles kommunestyre og valt ei fellesnemnd som har kome godt i gang med arbeidet fram mot ny kommune. No i februar 2018 vart Fjord kommune godtkjent etter kongeleg resolusjon.

Fjord kommune vert ingen stor kommune, men ein kommune som kan vere berekraftig så sant kommunen vert etablert etter føresetnadene. Ei grensejustering eller ei deling av Norddal kommune,

vil få svært negative konsekvensar og vil i verste fall kunne øydelegge grunnlaget for nye Fjord kommune, med alle dei uheldige konsekvensane det vil få.

I søknaden om grensejusteringar, trekkjer initiativtakarane i Eidsdal og Norddal fram eit ønske om betre lokaldemokrati og politisk styring. Det vert hevda at det har blitt tillitsbrot mellom folket på sørsida av fjorden og lokalpolitikarane. Ein ny kommune vil truleg bety ei re-vitalisering av lokaldemokratiet. Dette er eit viktig moment i intensjonsavtalen, som har eit sterkt lokaldemokrati, representasjon frå heile kommunen og brei politisk deltaking som uttrykt mål. Innbyggjarinvolvering og lokaldemokratisk medverknad er eit satsingsområde som fellesnemnda alt har sett på dagsorden.

Søknaden om grensejustering av Eidsdal og Norddal set som vilkår for søknaden sin, at Stranda held fram som eigen kommune. Stranda kommunestyre vedtok i desember 2017 å starte opp att arbeidet med kommunereform. Dei politiske signala derifrå tyder på at det er semje om å arbeide for ei samanslåing med andre kommunar. Her har Sykkylven, Stryn, nye Volda og Ørsta vore nemnt som aktuelle. Eit sentralt spørsmål vil då vere om søknaden om den aktuelle grensejustering står ved lag om Stranda slår seg saman med andre kommunar. Arbeidet knytt til kommunesamanslåing er svært omfattande – for omfattande til at ein kan arbeide under så usikre premissar som det denne søknaden er tufta på.

Fellesnemnda ber om respekt for det grundige arbeidet kommunane har gjort – både fram til samanslåingsvedtaket og etterpå – og vil på det mest bestemte gå imot den omsøkte grenseendringa som gjeld Norddal kommune. Dersom om lag ein tredel av Norddal kommune sine innbyggjarar vert overført til Stranda, kan dette føre til at heile samanslåinga til Fjord kommune vert skrinlagt. Det vil vere eit utfall som vil verte oppfatta svært negativt og gjere at det vi har lagt til grunn skulle vere eit seriøst arbeid med kommunereforma, kan få preg av å ha vore eit narrespel.

Fellesnemnda viser elles til høringsfråsegna frå Norddal kommune.

Valldal 13.03.18

Eva Hove

Leiar for fellesnemnda i Fjord kommune.